

2.7 Модернізація базових принципів оцінювання навчальних досягнень в умовах дистанційного чи частково дистанційного освітнього процесу

Вступ

Модернізація принципів оцінки знань у дистанційному навчанні має вирішальне значення для забезпечення об'єктивної атестації успішності учнів, що відповідає цілям та завданням освітнього процесу.

Система оцінювання знань тривалий час була стабільною. Однак внаслідок поширення Covid-19, а в нинішніх умовах через повномасштабне вторгнення ворога в Україну змінилися форми навчання: переважають онлайн уроки. За цей час був напрацьований досвід як у питаннях методики викладання навчальних предметів, так і в питаннях базових принципів оцінювання освітніх досягнень.

Перед освітою України стоять завдання щодо модернізації принципів оцінювання результатів дистанційного навчання, які зумовлені як складними умовами освітнього процесу в умовах воєнних дій, так і довгостроковими причинами.

Викладачі повинні, спираючись на доступні можливості цифрового середовища навчання, забезпечити учнів необхідними знаннями в повному обсязі, незважаючи на ті труднощі та об'єктивні причини в умовах сьогодення.

По-перше, традиційні методи оцінювання можуть необ'єктивно визначати сформованість рівня складних навичок та компетенцій, які необхідні випускникам шкіл та ЗВО в сучасному професійному середовищі.

Оцінка як засіб об'єктивної характеристики знань, умінь та навичок повинна відповідати реальному рівню навчальних досягнень особистостей і сприяти успішній адаптації до інноваційних вимог сучасного ринку праці.

По-друге, модернізована система оцінок може забезпечити більш своєчасний зворотний зв'язок з учнями, що дозволяє їм самостійно коригувати власні стратегії навчання і досягати кращих результатів.

По-третє, сучасні методи оцінювання є інклюзивними, тобто вони здатні задовольняти потреби різних категорій учнів, включаючи тих, хто має обмежені можливості, різний темп чи інші особливості навчання.

Нині й у майбутньому здобуття освіти в Україні буде пов'язане з урахуванням ситуацій у різних регіонах. Модернізація базових принципів дозволить диференціювати та індивідуалізувати освітній процес, вибрати об'єктивні критерії оцінювання, посилити дієвість та умотивованість оцінок.

Учені широко обговорювали важливість модернізації принципів оцінювання у дистанційній освіті. Наприклад, на думку Брауна та Найта (1994) [90, с. 18] традиційні методи оцінки часто зосереджені на результатах знань, а не на розвитку навичок та компетенцій. На відміну від них, сучасні методи оцінки наголошують на застосуванні знань і навичок у реальних ситуаціях. Аналогічно, Блек та Віліам (1998) [91, с.15] стверджують, що традиційні методи оцінки, такі як тести з кількома варіантами відповідей, не дають повної картини навченості студентів і можуть бути упередженими стосовно певних груп студентів. На відміну від них, сучасні методи оцінки, такі як самооцінка та групова оцінка однолітків, можуть сприяти більш точному та повному виявленню показника рівня знань школярів та студентів.

В останні роки було удосконалено методи оцінювання та зроблено багато революційних відкриттів. Наприклад, все більшого поширення набувають комп'ютерне тестування та складання цифрових портфоліо.

До відомих учених-педагогів, які зробили внесок у цю галузь, належать Ділан Віліам, Пол Блек, Джон Хетті та Роберт Марзано. Вони провели великі дослідження ефективності різних методів оцінки та надали об'єктивні теоретичні та емпіричні дані про те, як можна модернізувати базову систему для стимулювання навчання учнів в онлайн режимі.

Якщо узагальнити сучасні тенденції зміни базових принципів оцінювання навчальних досягнень, то вони зводяться до збільшення обсягів навчальної та оцінювальної самостійної роботи. Об'єктивна оцінка навченості та сформованості навичок залежить від якості засвоєння навчального матеріалу.

Атестація компетенцій із акцентом на засвоєнні конкретних навичок чи галузей знань, а також встановлення загальної оцінки загальної успішності є одним із прикладів модернізації базових принципів традиційної бальної системи, хоча сумативне оцінювання теж застосовується в сучасних реаліях дистанційної освіти.

Самостійною стає не лише робота, а й підхід до оцінювання результатів здобутих знань. Модернізація має на меті більше залучення до оціночної діяльності кожного учня, класів школи та груп студентів.

Йдеться про соціальну та індивідуально-групову оцінку, яка проставляється однолітками в онлайн дискусіях та заходах. Так виникає більше довіри до викладача, формуються навички соціальної взаємодії та спілкування в освітньому процесі.

Загалом, ці тенденції в оцінці знань ,здобутих через дистанційну освіту, спрямовані на персоналізоване реальне спільне навчання і, ймовірно, відіграватимуть усе більш важливу роль у формуванні майбутнього освітнього процесу.

Базові засади оцінювання знань учнів в Україні

В Україні наразі основні засади оцінки знань учнів базуються на 12-бальній системі оцінювання, яка була запроваджена у 2000 році Міністерством освіти і науки України. Інновація в атестації виявила переваги запропонованої системи.

Був прийнятий нормативний документ "Положення про порядок оцінки та атестації знань учнів", спрямований на забезпечення більш прозорого та всебічного відображення успішності учнів, що допомогло розширити градацію оцінки знань та забезпечити виставлення балів учням на основі їхньої навченості.

Іншою складовою процесу оцінювання стало запровадження державної сумативної оцінки, що є щорічним узагальненим результатом успішності з кожного предмета. Таким чином можна виявити галузі знань, у яких учні відчують труднощі й розробити стратегію поліпшення системи освіти в Україні.

Згідно з дослідженнями українських учених, впровадження 12-бальної системи та державної оцінки загального рівня знань сприяло більш ефективній та об'єктивній атестації учнів. Наприклад, у дослідженні В. Прокопенка та В. Стадник (2018) [95, с. 227] було встановлено, що модернізація базових принципів оцінювання в 2000 році допомогла знизити рівень інфляції оцінок і забезпечити більш об'єктивні показники успішності учнів.

Так само, у дослідженні О. Семерикової (2017) [96, с. 130] було встановлено, що державна оцінка загальних знань допомогла виявити галузі, в яких учні мають труднощі, і розробити стратегії для покращення системи освіти.

Загалом існуючі основні засади оцінювання отриманих знань школярів та студентів в Україні, включаючи 12-бальну систему та державну атестацію, довели свою ефективність через більш об'єктивне та прозоре оцінювання успішності учнів. Однак можливості для вдосконалення системи оцінювання в Україні ще є. І тому для поліпшення якості освіти необхідні постійні дослідження та всебічний аналіз освітнього процесу.

Передумови модернізації принципів оцінювання під час впровадження дистанційної освіти

Незважаючи на впровадження в Україні інноваційної 12-бальної системи оцінювання, викладачі стикаються з проблемами при атестації знань учнів та студентів у контексті дистанційного чи змішаного навчання.

Виставлення балів як показників знань учнів має низку недоліків, які особливо яскраво виявляються у контексті дистанційного чи змішаного навчання.

По-перше, базові принципи оцінювання значною мірою орієнтовані на запам'ятовування та заучування, а не на формування критичного мислення та навичок вирішення проблем. По-друге, відсутні різноманітні форми оцінювання, адже за традиційних методів викладання наголос зроблено на письмових іспитах та тестах. По-третє, у віддаленому оцінюванні учня відсутня

прозорість цього процесу, що призводить до можливості упередженості та суб'єктивності з боку викладача.

На думку Василенка та Сергієнка (2020) [97, с. 33], "традиційні форми оцінки, такі як письмові іспити, не можуть точно оцінити компетенції та навички, необхідні для успіху в сучасному виробництві". Автори стверджують, що необхідно впроваджувати нові методи таксономії знань, спрямовані на розвиток критичного мислення та формування навичок вирішення проблем через визначення власної оцінки щодо проектів, виступів у групових формах роботи. Крім того, вони вважають, що чим більша прозорість та щільніша комунікація між викладачами та студентами, то більша можливість знизити упередженість у процесі оцінювання засвоєного матеріалу.

У дослідженні Жалдака та Соколової (2020) [98, с. 220] було показано, що "студенти в нинішній системі часто не мають мотивації для глибокого вивчення матеріалу і можуть вдаватися до заучування, щоб показати добрі результати на іспитах". Вони пропонують модернізувати базові засади визначення навчальних досягнень за допомогою технологій.

Онлайн-вікторини та симуляції можуть забезпечити більш захоплюючий та інтерактивний підхід до навчання учнів та студентів. Велика гнучкість у плануванні бальної системи може задовольнити учнів з різними потребами й можливостями в освітньому процесі.

Дистанційне навчання відкриває новий етап просвітницької та освітньої діяльності за допомогою технологічних платформ. Викладач може і повинен проводити атестацію навчальних досягнень через алгоритми, схеми, дискусійні дошки, через впровадження яких у значній мірі зросте довіра до оцінок з боку учнів.

Розвиток технологій сьогодні й у майбутньому дозволить вийти за рамки 12-бальної системи, прийнятої Міністерством освіти і науки у 2000-му році. Пошуки рішення щодо модернізації принципів оцінювання навчальних досягнень в Україні стануть значним кроком уперед у справі реальної атестації знань учнів та студентів.

Гнучкість та прозорість оцінки, залучення всіх учасників освітнього процесу до оцінювання знань дозволить випускникам набути навички розв'язання проблем та розвинути критичне мислення. Упроваджуючи технологічні зміни до оцінного алгоритму, здійснюючи диференціацію та індивідуалізацію в процесі дистанційного навчання, наша система освіти може впровадити більш ефективне оцінювання знань та створити умови для інклюзивного навчання учнів та студентів.

Сучасні дослідження та проблеми оцінки знань у дистанційному форматі

Оцінка знань є невід'ємною частиною будь-якого навчального процесу, включаючи дистанційну та змішану форму освіти. Атестація учнів в онлайн-режимі – це процес вимірювання та оцінки результатів навчання студентів, таких як знання, навички та компетенції, з використанням різних методів та технологій.

Згідно з Боуд і Фальчикової (2006) [99, с. 176], система оцінок викладача у дистанційній освіті повинна відображати не тільки те, що учні та студенти знають, а й те, як вони набули своїх знань і як вони можуть застосовувати їх на практиці. Тому система атестації навчальних досягнень в умовах дистанційного або частково дистанційного освітнього процесу освіти має бути:

- формативною, що забезпечує зворотний зв'язок з учнями та студентами для покращення їх навчання
- сумативною, що оцінює результати навчання здобувачів освіти наприкінці курсу чи програми

Провідними світовими педагогами було проведено кілька досліджень формату оцінювання у дистанційній освіті, де вивчали різні аспекти віддаленої форми атестації:

- ефективність методів оцінки
- валідність та надійність бальної системи
- вплив віддаленого оцінювання на мотивацію здобувачів до навчання

Фінські викладачі порівняли результати студентів дистанційної освіти на онлайн-іспиті та традиційному екзамені та не виявили суттєвих відмінностей між двома групами, що свідчить про валідність онлайн-іспитів при оцінці знань студентів.

В іншому дослідженні Цянь і Кларк (2016) [100, с.59], вивчили надійність колегіальної оцінки в масовому відкритому онлайн-курсі (MOOC) та виявили, що вона може дорівнювати експертній оцінці й свідчити про ефективність колегіальної оцінки у дистанційній освіті.

Незважаючи на досягнення в онлайн-оцінюванні, існують і проблеми дистанційного виявлення результатів знань, що потрібно вирішувати. Одним з основних питань є забезпечення справжності та цілісності оцінки, оскільки учні можуть мати доступ до зовнішніх ресурсів, які здатні вплинути на їхню успішність.

Інша проблема – обмежені можливості для взаємодії між викладачами, учнями та студентами, що може вплинути на якість та своєчасність зворотного зв'язку. Крім того, використання технологій в оцінці може вимагати спеціальних стартових навичок й умінь, якими володіють не всі здобувачі знань, що створює цифровий розрив аудиторії, яка навчається. Однак оцінка у дистанційній освіті також надає можливість для впровадження гнучких інноваційних вимірів знань, таких як самооцінка, оцінка однолітків та автентична оцінка, здатних підвищити мотивацію, дієвість, тобто мати реальний вплив їх на формування професійних знань, умінь і навичок студентів.

Перспективні методи оцінки дистанційного та змішаного навчання

Зростання частки дистанційного та змішаного навчання в останні роки поставило перед педагогами завдання знайти нові та ефективні способи атестації результатів навчання учнів та студентів. Базові принципи оцінювання навчальних досягнень вимагали модернізації для вирішення проблем, а також віддаленого виставлення балів та інтеграції технологічної складової в освітній процес.

У реаліях сьогодення питання дистанційної та змішаної освіти, перспективні методи атестації зводяться до формативних та сумарних оцінок, самооцінки, проставлення колегіальних балів та автентичних оцінок. Однак ці методи часто вимагають високого рівня залучення учнів і можуть бути складними для застосування у віддалених та змішаних середовищах навчання.

Адаптивне тестування - це ще один перспективний спосіб підвищення ефективної дистанційної оцінки навчального матеріалу. Викладач власноруч або за допомогою функціоналу освітніх платформ складає алгоритмічні тести, що коригують рівень складності, на основі попередніх відповідей учнів.

Дещо інший підхід здійснюється через використання оціночних даних учнів, отриманих на різних етапах освітнього процесу, їхнього інтелектуального аналізу з метою отримання викладачем персоналізованого зворотного зв'язку. Упровадження подібних технологій дозволять викладачам проводити атестацію результатів навчання в режимі реального часу та вносити відповідні корективи у свої стратегії викладання.

Використання вищезазначених принципів модернізації оцінювання навчальних досягнень дозволяє підняти рівень інклюзивної освіти. Представлені технології допоможуть педагогам виявити учнів, які зазнають труднощів у засвоєнні матеріалу, та надати їм адресну підтримку.

Своєчасний персоналізований зворотний зв'язок при оціночному процесі в онлайн-режимі дозволить адаптувати складний матеріал під конкретні можливості та здібності кожного учня та студента, виявити обдарованих і розвинути їх таланти.

Загальна перевага модернізації методів оцінки під дистанційний формат навчання підвищить мотивацію учнів та залучить їх до освітнього процесу. Однак дуже важливо співвіднести переваги цих підходів із ймовірними недоліками, такими як необхідність ретельного планування та ризик надмірної залежності від технологій.

Цифрові інструменти та технології для атестації знань під час дистанційної освіти

Цифрові інструменти та технології є основою для модернізації базових принципів оцінювання навчальних досягнень. Застосування різних платформ значно розширює можливості варіативної та сумативної оцінки результатів навчання школярів та студентів у дистанційній освіті.

Одними із таких інструментів є системи управління навчанням (LMS), що є платформою, у форматі якої викладач розв'язує завдання:

- Адміністрація дистанційного освітнього процесу
- Документування успішності учнів
- Відстеження та формування оцінної статистики для аналізу
- Розробка та складання програм навчання

LMS також може надавати різні цифрові інструменти оцінки, такі як онлайн тести, дискусійні дошки та функції колегіальних оцінок. Під час роботи учнів із платформою вони можуть створювати цифрові портфоліо, а викладачі отримують можливість проводити атестацію знань з викладеного матеріалу на основі створених ігор та симуляцій. Гейміфікація освітнього процесу, як правило, забезпечує найвищий відсоток залучення класу та студентської аудиторії.

Розвиток нейромереж відкриває викладачам перспективи залучати здобувачів освіти до оцінювання - у виставленні балів за простими тестами, балів за повторення матеріалу та відстеження відгуку кожного учня щодо теорії. Завдяки принципам машинного навчання, штучний інтелект (ІІ) у цифрових технологіях може вдосконалюватися разом із учнем під час переходу з класу до класу, з курсу на курс для студента.

ІІ здатний допомогти проаналізувати та оцінити роботу учнів, забезпечити своєчасний зворотний зв'язок, необхідну технічну консультацію, принагідно вирішуючи важливу проблему цифрової нерівності.

Мабуть, однією з головних особливостей нейромережі в навчальному процесі є можливість адаптації оцінки до потреб окремих учнів. Машинне навчання може допомогти виявити закономірності в успішності учнів, що може

стати основою для прийняття рішень щодо розробки траєкторії інклюзивного навчання з кінцевою метою - привести учнів та студентів з різним ступенем сприйняття навчального матеріалу до єдиного стандарту отриманих знань.

Оптимізація та автоматизація атестації навчальних досягнень - одна з головних переваг цифрових інструментів та технологій при дистанційному та змішаному навчанні. Використання готових алгоритмів і шаблонів освітніх платформ істотно знижує навантаження на викладачів і забезпечує своєчасний зворотний зв'язок з учнями.

Програмне забезпечення навчання дозволяє підвищити прозорість, валідність та надійність оцінок, забезпечуючи більш об'єктивні та стандартизовані показники результатів навчання. Довіра з боку учнів та студентів до балів, що виставляються, сприяє їхній участі в оцінюванні, підвищує мотивацію, а цікавий інтерфейс та формат завдань забезпечує інтерактивність та гейміфікацію процесу оцінювання.

Однак важливо зазначити, що використання цифрових інструментів та технологій для оцінки у дистанційній освіті також порушує деякі проблеми. Наприклад, питання конфіденційності, безпеки та доступності повинні бути ретельно опрацьовані при використанні платформ в оцінці.

Викладачі повинні ретельно вивчити та контролювати, а при необхідності, звернутися до експертної оцінки, проаналізувати політику роботи платформ з персональними даними. Крім того, можуть виникнути побоювання щодо впливу технологій на соціальні та емоційні аспекти навчання.

Проблеми модернізації базових принципів оцінювання та методи їх розв'язання

Виставлені викладачем бали – найважливіший компонент освіти, що забезпечує вимір успішності учнів. Одержана сумативна оцінка з атестації показує, чи досягли учні та студенти бажаних результатів навчання.

Базові принципи оцінювання забезпечують викладачеві постійний контакт із класом чи студентською аудиторією, що дає розуміння рівня знань кожного, можливість перевірити їх у будь-який момент уроку. Однак у дистанційній освіті це стає складним завданням. Відсутність візуального контакту між навчальною аудиторією та педагогом може викликати сумніви у справедливості та прозорості оцінки та порушити питання щодо об'єктивності оцінювання знань.

Основні проблеми атестації учнів при дистанційному навчанні включають:

- Відсутність особистої взаємодії

Викладачам доводиться зважати на мінімальні технічні можливості, які необхідні всім учням для отримання знань у дистанційному режимі. У результаті педагог може не мати можливості спілкуватися «віч-на-віч» з учнями та студентами, що може ускладнити встановлення взаєморозуміння та надання індивідуального зворотного зв'язку.

- Обмежений контроль над навколишнім середовищем

При дистанційній освіті викладачі мають обмежений контроль над навчальним середовищем учнів. Це може викликати побоювання з приводу академічної чесності школярів та студентів щодо використання підказок з Інтернету при виконанні завдань в онлайн-режимі та плагіату.

- Мінливість стандартів оцінки

Кожен педагог змушений працювати дистанційно, виходячи із зовнішніх реалій, які не можуть забезпечити єдиного формату у викладанні матеріалу. Особливо така проблема є актуальною для України у час написання монографії.

Викладачам доводиться відповідати на суворі виклики часу як у структурі та форматі уроків, так і в модернізації системи оцінювання – через творчість учителя (винаходом різних тестів та унікальних завдань) і залучення програмного забезпечення.

Відсутність будь-яких стандартів такого дистанційного навчання може ускладнити роботу як педагога, так і учнівської аудиторії, і тому очікування викладача від результатів упроваджених «на коліні» методів оцінки роботи

учнів може призвести до непослідовності та необ'єктивності атестації здобувачів освіти.

Особистий досвід як викладача англійської мови, після двох років дистанційного навчання студентів у період коронавірусу та війни, привів мене до вирішення вищезазначених проблем, до вироблення стратегій, які можуть скласти основу модернізації принципів оцінювання навчальних досягнень в умовах дистанційного або частково дистанційного освітнього процесу.

- Педагог може встановлювати критерії оцінки, зважаючи на умови дистанційного навчання, але вони повинні бути чітко та докладно викладені учням

- Кожен учень та студент повинен мати канал персонального зв'язку з викладачем

Це чіткі правила взаємодії з навчальною аудиторією і кожним здобувачем освіти допомагає встановити порозуміння в умовах дистанційної або змішаної освіти, а також зняти питання щодо академічної сумлінності у виконанні письмових завдань. Як і заочної форми навчання, педагог може запросити несподівано сеанс зв'язку, проконтролювавши усні відповіді та письмову роботу учня.

- Залучення учнів та батьків у процес оцінювання

Студенти та учні старших класів здатні виконувати завдання у форматі проєктів, а також уміти оцінити власний виступ чи погодитись з балами вчителя або однолітків. У процес оцінювання можна і потрібно залучати батьків, передаючи їм листи з готовими відповідями на завдання, які учні виконують дистанційно як домашню роботу або повторюючи вже вивчений матеріал.

Різні форми оцінювання, включаючи самооцінку, взаємооцінку чи учительські (батьківські) бали спонукають до мотивації навчальної діяльності, відповідальності, підвищення уваги до завдань та результатів роботи.

- Співпраця та оперативний обмін досвідом із колегами – іншими викладачами

Співпраця з іншими викладачами може допомогти у пошукові нових методів роботи з атестації знань учнів, у відшліфуванні та відборі тих форм оцінювання, які виявилися ефективними для мене і моїх колег. Мова насамперед іде про взаємозв'язок оптимальних умов для оцінювання, про залучення програмного забезпечення при перевірці знань, а також про дієвість обраних форм оцінювання.

Упровадження цих простих стратегій, судячи з відгуків студентів, дозволило підняти рівень оцінювання щодо об'єктивності та прозорості його результатів у форматі дистанційної освіти. Перед кожним оцінюванням визначалися умови та критерії атестації, зокрема алгоритм і розбаловка завдань тестів.

Співпраця та обмін думками з іншими викладачами дозволили швидко знаходити вирішення проблем оцінювання за різних обставин зовнішніх умов. Це допомогло мені проводити уроки, зважаючи на графіки відключення електроенергії, падіння швидкості Інтернету, довгі паузи в онлайн уроках.

Шляхи реалізації сучасних принципів оцінки у дистанційній освіті

Поточна освітня практика з вибором форм навчання – змішаного чи повністю дистанційного визначається об'єктивною реальністю сучасного навчального процесу. Починаючи з 2020-го року, перехід на онлайн-уроки був вимушеним кроком, який став нормою у наступні роки з початком війни в Україні.

Дворічний досвід дистанційної та змішаної роботи з учнями та студентами зробив необхідність модернізації очевидною потребою щодо базових принципів навчальних досягнень та впровадження сучасних принципів оцінки, які відповідають меті освіти у віддаленому режимі.

Упровадження сучасних принципів атестації учнів під час дистанційного навчання має такі позитивні результати:

- Підвищення творчого потенціалу здобувачів освіти, розвиток їх критичного мислення

Сучасні методи оцінювання знань можна зробити більш цікавими для студентів та школярів шляхом гейміфікації, залучення навчальної аудиторії до творчої взаємодії і виставлення інтерактивних та персоналізованих балів

- Підвищення валідності оцінок

Нові технології здатні підвищити валідність оцінок, що виставляються за певні тести та завдання без втручання викладача, використовуючи прозорі алгоритми, якщо вони гарантують об'єктивний вимір тих знань учнів чи студентів, які ними засвоєні.

- Велика гнучкість балів

Сучасні принципи оцінювання здатні забезпечити більшу гнучкість для викладачів щодо оцінок учнів, дозволяючи при цьому педагогам адаптувати атестацію до конкретних потреб кожного здобувача освіти.

Передбачуваний шлях упровадження сучасних принципів атестації знань у дистанційній освіті може складатися з кількох ключових кроків.

Викладач повинен:

- Узгодити методи оцінки з результатами навчання

Бали, що виставляються, повинні бути об'єктивними, спрогнозованими на основі поточних результатів освітньої діяльності і такими, що відповідають меті навчальної програми. Також має бути вироблена система переведення балів у формат, схвалений Міністерством освіти та науки України.

- Урізноманітнити методи оцінювання учнів

Об'єктивна картина знань при дистанційній освіті повинна складатися з використання стандартизованих оцінок, колегіальних балів учнів та студентів, а також матеріалізованої самооцінки, що за сукупністю дає повніше уявлення про прогрес у навчанні та отримані знань.

- Упроваджувати цифрові інструменти атестації знань

Вдале систематичне застосування технологій може сприяти ширшому аналізу і оцінюванню педагогами всіх аспектів знань учнів, підвищенню їхньої мотивації, а також зможе активізувати навчальну аудиторію.

У процесі навчання та оцінювання можна застосовувати онлайн-тести, інтерактивні симулятори та цифрові портфоліо, результати яких у вигляді відстрочених оцінок можуть бути використані при вступі до ЗВО або при зарахуванні на роботу як додаткові показники якості знань з окремих певних галузей.

- Забезпечити своєчасний та персоналізований зворотний зв'язок

Здійснення своєчасного та персоналізованого зворотного зв'язку може сприяти встановленню взаєморозуміння та довіри між викладачами та учнями й студентами, а також допомогти знайти підхід до кожного здобувача освіти та надати йому шанс для покращення результатів навчання.

- Заохочувати до критичного мислення та підвищення самооцінки

Створюючи проблемні ситуації та пов'язуючи виучуваний матеріал з сьогоденням, викладачі сприяють формуванню критичного мислення, піднімають активну життєву позицію вихованців. Заохочення до рефлексії та самооцінки може допомогти студентам розвинути метакогнітивні навички та взяти на себе відповідальність за своє навчання.

Дотримуючись цих кроків, викладачі можуть запровадити сучасні принципи оцінки у дистанційній освіті та підвищити якість навчальної діяльності.

Висновки

У результаті дослідження було виявлено основні засади оцінювання навчальних досягнень у дистанційному чи частково дистанційному освітньому процесі у період соціальних потрясінь, за яких неможливим було очне навчання.

Монографія аналізує існуючі методи атестації знань учнів у сучасній освіті, а також розглядає перспективи та новаторські тенденції у галузі оцінювання знань, умінь і навичок. Зокрема, було проаналізовано найбільш актуальні методи оцінки знань у дистанційній освіті, включаючи оцінку за допомогою електронних тестів, різні види проектних робіт та самооцінку.

Монографія визначає позитивні тенденції щодо інноваційних підходів до оцінювання в дистанційному та змішаному навчанні в Україні, а також зазначені

недоліки в організації цього процесу. Зокрема, при перевірці основ навчальних предметів, акцент робився частіше на перевірці фактичних знань, а не на рівні сформованості критичного мислення.

Як недолік зазначаємо також недостатню увагу при перевірці до сформованості умінь і навичок. Подальшої уваги потребує питання якості тестів для перевірки та поліпшення мотивації учнів та студентів до результатів їхнього навчання.